

TOP 50 festmény és festő árfolyama a hvg hasábjain

Harle Tamás egy érdekes és izgalmas írást közölt a legutóbbi hvg-ben az elmúlt 2008-as év aukciós eredményeiről. Az írásban, amelyet alább mellékelek, a szerző hivatkozik a www.mukincs.com adataira is. A lapban nem volt lehetőség a teljes 50-es top listát közzétenni, de itt a regisztrált olvasóinknak közzéteszem ezt a TOP 50-es listát és azt is, amely az átlagos négyzetcenti árakat tartalmazza.

Egyúttal szeretnék pontosítani. A szerző megjegyzi, „*Szakértők hangsúlyozzák: a rangsor semmiképpen sem nevezhető művészi értékjelzőnek.*”

Kétségtelen, hogy ezek a TOP listák és az árfolyamok egy piaci helyzetet tükröznek vissza, tehát valóban nem értékjelzői egyes műveknek. Azt azonban botorság lenne figyelmen kívül hagyni, hogy az aukciós piac hogyan értékeli egyes művészek műveinek teljesítményét. Hiszen ha ezt tennénk, akkor bizony nagyokat lehetne bukni a műtárgyakon, pedig ugye pont nem ez a cél.

Tehát kezeljük helyén a művészeti, esztétikai, művészettörténeti értéket és ne hagyjuk figyelmen kívül az aukciós piac jelzéseit sem egy befektetési döntés meghozatalánál.

Golovics Lajos
www.mukincs.com

MILLIÁRDOS AUKCIÓK A MŰTÁRGYPIACON

Tájkép csaták után

Hatalmas bevételt, kimagasló tételeket hoztak 2008 végén is a nagy aukcióházak árverései. Világválság ide, világválság oda, a hazai műkincs-kereskedelem virágzik. Igaz, volt honnan hová fejlődnie.

Virág Judit galériás előad. Rekordról rekordra

Nem zárták le a körutat, nem állták körbe talpig fegyveres kommandósok a Vígyszínházat, és nem köröztek biztonsági helikopterek sem a környék felett. Pedig december 19-én az esti órákban a nagy múltú teátrum színpadán több mint 1 milliárd forint értékben találtak gazdára a Kieselbach Aukcióház által árverésre bocsátott festmények. Gulácsy Lajos Karosszékből ülő leánya például 120 millióért. Két nappal a Kieselbach-siker után hasonló értékkel zárt a Virág Judit Galéria is, ahol szintén egy Gulácsy vitte a prímet: az esztendő utolsó árverésének utolsó tételénél (A bolond és a katona) 24 milliós kikiáltási árról indulva 110 milliónál koppant a kalapács. Emellett a Bizományi Áruház Vállalat, a Nagyházi Galéria és a Polgár Galéria aukcióin négy egymást követő napon összességében több mint 2 ezer tételre licitált a nagyérdemű, a bevétel ez esetben is meghaladja a milliárdot.

Elképesztő mértékben nőtt Magyarországon az utóbbi másfél-két évtizedben a műkincs-kereskedelem rangja, népszerűsége és összértéke. Akik a kilencvenes évek elején-közepén megérezésükre vagy éppen galeristájuk sugallatára hallgatva jó képet választottak, azok akár tíz-hússzoros haszonnal is továbbadhatják ma értékeiket. „Egy gyűjtőm 1998-ban elhitte nekem, hogy érdemes az akkor tekintélyes summának számító 12 millió forintot megadnia egy Munkácsyért, amiből ma 120 millióért gond nélkül ki tudna szállni” – eleveníti föl

egy jó tanács értékét Zsolnai Tibor műkereskedő.

A hallatlan fejlődést mutatja, hogy miközben a Virág Judit Galéria első, 1998-as árverésén 150 tétel szerepelt, és az est 150 millió forintos bevétele hatalmas szenzációt jelentett, addig az aukcióház az utóbbi két esztendőben 2,5-2,5 milliárd forintot meghaladó forgalmat bonyolított le. Ezen belül egyedül a 2007-es őszi árverés 1,35 milliárdos leütési értéket produkált – emlékeztetett Törő István, a galéria társtulajdonosa. Hasonló tendenciáról számolt be a HVG-nek a Kieselbach, valamint a Nagyházi Galéria is.

Az aukciós jutalék egyébként igen tekintélyes, az eladó és a vevő egyaránt fizet: az előbbi a leütött érték 11, utóbbi 20 százalékát. Ám balgaság lenne azt gondolni, hogy a jutalék kizárólag az aukcióházakat illeti. Több piaci szereplő azt állította, hogy a különféle jogdíjak (például 5 százalék a Hungart Kft.-nek), járulékok (munkaadói és kulturális járulék), valamint közvetett és közvetlen árverési költségek (egy-egy árverés helyszínének biztosítása, bérlete, a katalógus elkészítése, munkadíjak kifizetése 30-40 millió forint) után az aukcióházak adózás előtti eredménye az éves bevétel mintegy 10 százalékára rúghat. Információink szerint az aukcióház-tulajdonosok zsebében a hivatalos bevétel 2-4 százaléka maradhat. Ez tekintélyes summa, de korántsem olyan horribilis összeg, mint amelyet az összesen 31 százalékos leütési jutalék után gondolni lehetne.

Magyarországtól nyugatra a műkincs-kereskedelem döntő része a galériákban folyik: a vevők többsége ide tér be, az üzletek tehát javarészt itt kötnek. Nálunk viszont a teljes műkincs-kereskedelem 70-80 százalékát a piacvezető három-öt aukciósház bonyolítja le. Míg Magyarországon az árveréseken inkább egyéni gyűjtők, tehetős vállalkozók, bankok, illetve külföldi megrendelők licitálnak, addig külföldön döntően a galériák vásárolnak az aukciósházaktól is. „Ott egy-egy árverés munkahely, nálunk társadalmi esemény, színházi díszletekkel” – hangsúlyozta Nagyházi Csaba. Virág Judit mesélte, hogy egy jó nevű külföldi aukciósház vezetője negyedóra után kiszédült a teremből, nem értve, hogyan lehet ezer ember egy árverésen.

Ezen a piacon minden igaz, és annak az ellenkezője is” – vélekedik a hazai műkincs-kereskedelem egyik ismert alakja, Szalóky Károly, több galéria tulajdonosa, aki elsősorban élő festők műveivel foglalkozik. „Egy kortárs művészt föl kell építeni. Be kell vezetni a piacra, meg kell ismertetni, időről időre kiállításon bemutatni a fejlődését, eközben kialakulhat a gyűjtőkör, és szerencsés esetben ez az együttműködés akár egy életen át is tarthat” – vall ars poeticájáról. A közelmúltban Szalóky pestiesen szólva kiakadt azon, amikor egy – amúgy tehetséges – kezdő festő képet 900 ezer forintért kínálta az egyik galéria. „Ez felborítja a piac értékrendjét, ezzel becsapják a festőt és a gyűjtőket egyaránt” – véli.

Persze nem könnyű szabatos szempontokat megjelölni, hogy mi (vagy ki) dönti el egy festmény és ezen keresztül egy művész értékét. Nádler Istvánnak, a mai magyar kortárs festészet egyik meghatározó művészeinek, a hazai neavantagárd mozgalom egyik alapítójának a képeit jellemzően 2 millió forint körül kínálja a Várfoke Galéria, ugyanakkor a Virág Judit Galéria egyik aukcióján – rekordösszegként a kortárs magyar „kategóriában” – több mint 9 millió forintot is adtak már Nádlerért. Nagy árakat persze nem csupán az aukciósházak érhetnek el. Zsolnai Tibor lakásgalériájában pél-

Almák és bohócok a falon

A nemrégiben megjelent, Kortárs műgyűjtők 2008 című kiadványban 25 műgyűjtő vall szenvedélye eredetéről és magánkollekciónak összetételéről. A padlásokat már gyermekkorában is kutató Alföldi Róbert színész-színigazgató szerint „a gyűjtés egyike a legborzasztóbb szenvedélyeknek. Állandóan azon jár az ember esze, mit hogyan és kitől lehetne megszerezni, elcserélni.”

A Sziget fesztiválos Gerendai Károly gyűjteményének első darabja orgonát ábrázolt, és azt akkor nemrégiben el-

hunyt édesanyja emlékére vette meg, ami jelzi: a gyűjtők egy része igenis érzelmi alapon vásárol.

Kárpáti Tamás, a Premier című magazin főszerkesztője Alma lányának olyan, száz festményből álló kollekciónak szorgoskodott össze, amelynek mindegyik darabján látható alma, míg András fiát száz olyan képpel bocsátotta a felnőttéletbe, amelyeknek mindegyike bohócot ábrázol. A legérdekesebb kitétel a kortárs művészeti gyűjtő Ősi László képzőművész nevéhez fűződik: „Gyűjtés? Kiművelt semmittevés.”

dául egy 10 milliós Aba-Novák a „vezérhajó”.

A kortárs művészek területén piacvezető Körmenyi Galéria tulajdonosa, Körmenyi Anna mesélte, hogy néhány évvel ezelőtt felhívta egy ismeretlen férfit, tudván, hogy a Gyarmathy Tiháméletmű csaknem teljes egészében az ő birtokában van. Az illető két Gyarmathy-festményt szeretne volna egy kisebb kollekciónak fejleszteni. Több hónapos egyeztetést követően végül összességében 100 millió forintos üzlet kötött. „Aztán ismét visszajött az új, és elvitte a Gyarmathy-életmű egyik kimagasló festményét, 25 millióért” – tette teljessé a történetet Körmenyi Anna, aki arra a legbüszkébb, hogy galériája az elmúlt másfél évtizedben közel ötven monográfiát, pályaleírást jelentetett meg modern, illetve kortárs művészekről.

Egy-egy festmény értékét meghatározhatja a divathullám, az alkotás születése és értékesítése között eltelt idő, a jól felépített művészkarrier, de a hirtelen jött szerelem, illetve a versenyszellem is. „Előfordul, hogy egy festményről vagy mőtárgyról azt gondoljuk, hogy nem kelt majd különösebb érdeklődést, és belőjük mondjuk félmillió forint. Aztán az aukción ott ül két ember, aki beleszeret a

tárgyba. Elkezdnek harcolni egymással, és akár a kikiáltási ár többszörösére is emelkedhet a leütési” – mondta Nagyházi Csaba. Hasonló tapasztalatokról számolt be a csaknem háromszáz aukció sikeres levezetésével büszkélkedő Einspach Gábor, a Kieselbach Aukciósház egyik vezető munkatársa: „Az árverés feszültség, harc, küzdelem, ahol nemcsak pénztárcák csapnak össze, hanem hihetetlenül erős egók is. Ha a vevőt elkapja a hév, olykor irreális árat is képes megadni a mőtárgyért.” A legutóbbi Kieselbach-árverésen Batthyány Gyula Firenzei este című képe például a kiindulásnak is tekintélyes 8,5 millióról egészen 24 millió forintig szárnyalt.

Kevesen szeretik megmutatni magukat, ezért aztán nagy titok, hogy kik a hirtelen szerelembe eső vevők. Körmenyi Anna szerint a legtehetősebb magángyűjtők nincsenek rajta a honi gazdagsági top 100-as listákon. „Fölötte vannak” – hangzik a sokatmondó kiegészítés. A hazai aukciók történetének valaha volt legmagasabb leütési árát 2006-ban érte el egy mindig ismeretlen Csontváry Kosztka Tivadar-festmény. A festült csöndben 85 millióról indult a licit, és tíz-, majd húszmillió lépéscsókben emelkedett az ár. A HVG elérte azt a férfit, aki a tárcsát felemelte a horrorilisan tűnő 230 millió forintnál, ám a valódi vevő személyéhez ezzel cseppet sem kerültünk közelebb. „Telefonon tartottam a kapcsolatot a vevő megbízottjával, aki egyleges készüléken kommunikált a tényleges vevővel. Elképzelhető az is, hogy mindhárman a teremben ültünk, de nem láttuk egymást” – számolt be a nagy pillanatról informátorunk, aki ma már egy aukciósház vezető munkatársa.

HARLE TAMÁS

Magyar festők C* indexe

Festő	Ft/cm ²
1. Csontváry Kosztka Tivadar	65 943
2. Moholy-Nagy László	46 711
3. Kassák Lajos	41 521
4. Munkácsy Mihály	40 227
5. Kondor Béla	33 911
6. Gulácsy Lajos	31 969
7. id. Markó Károly	29 161
8. Mészöly Géza	26 522
9. Mattis Teutsch János	25 805
10. Galimberti Sándor	23 967
11. Rippl-Rónai József	22 779
12. Szinyei Merse Pál	23 599
13. Paál László	18 336
14. Szobotka Imre	18 171
15. Csernus Tibor	16 342
16. Vaszary János	15 968
17. Korniss Dezső	15 793
18. Kmetty János	15 770
19. Nemes Lampérth József	14 891
20. Derkovits Gyula	14 830

*A festő műveinek egy négyzetcentiméterre jutó átlagára. Szakértők hangsúlyozzák: a rangsor semmiképpen sem nevezhető művészi értékjelzőnek.

Forrás: mukincs.com

3.2 Művész - Legnagyobb ár ranglista - Legjobb 50 művész

IDŐSZAK: 1998 - 2008

KATEGÓRIA: Festmény

KORLÁT: Legjobb 50 művész

VISZONYÍTÓ ÉV: 2008

MEGJEGYZÉS: Négyzetcentire vonatkoztatott művészenként átlagolt leütési ár.

Az árak mukincs.com F index szerint korrigáltak.

Helyezés	Művész neve	Eredmény
1	Csontváry Koszta Tivadar	57 019 Ft
2	Galimberti Sándor	23 976 Ft
3	Moholy-Nagy László	16 328 Ft
4	Markó Károly id.	9 210 Ft
5	Munkácsy Mihály	9 136 Ft
6	Kassák Lajos	8 534 Ft
7	Paál László	8 033 Ft
8	Szinyei Merse Pál	7 624 Ft
9	Gulácsy Lajos	6 337 Ft
10	Kondor Béla	5 978 Ft
11	Mattis-Teutsch János	5 420 Ft
12	Tihanyi Lajos	4 892 Ft
13	Mészöly Géza	4 774 Ft
14	Rippl-Rónai József	4 381 Ft
15	Nemes Lampérth József	4 128 Ft
16	Nagy Balogh János	3 764 Ft
17	Derkovits Gyula	3 179 Ft
18	Bohacsek Ede	3 061 Ft
19	Vaszary János	2 787 Ft
20	Bortnyik Sándor	2 616 Ft
21	Molnár Farkas Ferenc	2 384 Ft
22	Korniss Dezső	2 256 Ft
23	Hantai Simon	2 243 Ft
24	Csernus Tibor	2 241 Ft
25	Aba-Novák Vilmos	2 123 Ft
26	Markó Károly ifj.	2 083 Ft
27	Barcsay Jenő	2 070 Ft
28	Koszta József	2 019 Ft
29	Czigány Dezső	1 999 Ft
30	Ferenczy Károly	1 988 Ft
31	Vajda Lajos	1 816 Ft
32	Farkas István	1 761 Ft
33	Veszelszky Béla	1 751 Ft
34	Györgyi-Giergl Alajos	1 633 Ft
35	Ginovszky József	1 631 Ft
36	Gross-Bettelheim Jolán	1 609 Ft
37	Perlmutter Izsák	1 592 Ft
38	Mokry-Mészáros Dezső	1 510 Ft
39	Huszár Vilmos	1 434 Ft
40	Ébneth Lajos	1 425 Ft
41	Vaszkó Ödön	1 409 Ft
42	Patkó Károly	1 401 Ft
43	Uitz Béla	1 387 Ft

44	Kmetty János	1 385 Ft
45	Gedő Ilka	1 382 Ft
46	Medgyes László	1 376 Ft
47	Egry József	1 375 Ft
48	Lotz Károly	1 368 Ft
49	Nyári Lóránt	1 352 Ft
50	Mednyánszky László	1 346 Ft

3.2 Művész - Legnagyobb ár ranglista - Legjobb 50 művész

IDŐSZAK: 1998 - 2008

KATEGÓRIA: Festmény

KORLÁT: Legjobb 50 művész

VISZONYÍTÓ ÉV: 2008

MEGJEGYZÉS: Négyzetcentire vonatkoztatott művészenként abszolút legnagyobb leütési ár.

Az árak mukincs.com F index szerint korrigáltak.

Helyezés	Művész neve	Eredmény
1	Csontváry Koszta Tivadar	65 943 Ft
2	Moholy-Nagy László	46 711 Ft
3	Kassák Lajos	41 521 Ft
4	Munkácsy Mihály	40 227 Ft
5	Kondor Béla	33 911 Ft
6	Gulácsy Lajos	31 969 Ft
7	Markó Károly id.	29 167 Ft
8	Mészöly Géza	26 522 Ft
9	Mattis-Teutsch János	25 805 Ft
10	Galimberti Sándor	23 976 Ft
11	Rippl-Rónai József	23 779 Ft
12	Szinyei Merse Pál	23 599 Ft
13	Paál László	18 336 Ft
14	Szobotka Imre	18 172 Ft
15	Csernus Tibor	16 342 Ft
16	Vaszary János	15 968 Ft
17	Korniss Dezső	15 793 Ft
18	Kmetty János	15 770 Ft
19	Czóbel Béla	15 686 Ft
20	Bortnyik Sándor	15 233 Ft
21	Nemes Lampérth József	14 891 Ft
22	Barcsay Jenő	14 830 Ft
23	Nagy Balogh János	14 547 Ft
24	Tihanyi Lajos	14 426 Ft
25	Derkovits Gyula	13 200 Ft
26	Czigány Dezső	12 430 Ft
27	Berény Róbert	11 859 Ft
28	Mednyánszky László	11 567 Ft
29	Scheiber Hugó	11 407 Ft
30	Vajda Lajos	11 280 Ft
31	Aba-Novák Vilmos	11 200 Ft
32	Ziffer Sándor	11 055 Ft
33	Perlmutter Izsák	10 469 Ft
34	Kádár Béla	10 219 Ft

35	Böhm Pál	9 926 Ft
36	Markó Károly ifj.	9 664 Ft
37	Orbán Dezső	9 301 Ft
38	Perlrott Csaba Vilmos	9 273 Ft
39	Vaszkó Ödön	9 053 Ft
40	Márffy Ödön	8 529 Ft
41	Egry József	8 356 Ft
42	Lotz Károly	8 296 Ft
43	Kosztá József	8 000 Ft
44	Vasarely Victor	7 250 Ft
45	Csók István	7 181 Ft
46	Farkas István	7 031 Ft
47	Szónyi István	6 898 Ft
48	Kontuly Béla	6 583 Ft
49	Ferenczy Károly	6 463 Ft
50	Pittner Olivér	6 405 Ft